

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

فاطمه اناری¹
عاصفه عاصمی²
نصرت ریاحی نیا³

تاریخ پذیرش: 1391/06/25

تاریخ دریافت: 1391/03/05

چکیده

هدف: رسانه‌های اجتماعی و فناوری‌های مرتبط با آن از جمله شبکه‌های اجتماعی، فرصت‌های جدیدی برای کتابداران به وجود آورده است. در کتابخانه‌های دانشگاهی و دانشکده‌ای، ابزارهای شبکه‌های اجتماعی به عنوان یک نمونه جدید و قدرتمندی از ارتباطات به حساب می‌آیند که بستر مناسبی را جهت به اشتراک‌گذاری دانش و زمینه لازم را برای جلب توجه کارمندان و مراجعان کتابخانه فراهم می‌سازند. در همین راستا، پژوهش حاضر با هدف بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی (سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، ابزارهای وبلاگ، ابزارهای میکروبلگینگ و ابزارهای ویکی) در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان انجام گرفته است.

روش پژوهش: جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه کتابداران شاغل در دانشگاه اصفهان تشکیل داده که در مجموع مشتمل بر 70 نفر بوده است. با توجه به محدود بودن جامعه پژوهش، نمونه‌گیری انجام نشد و نمونه برابر کل جامعه می‌باشد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تجزیه و تحلیل نتایج حاصله از نرم افزار آماری SPSS، در سطح آمار توصیفی استفاده شده است.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که میانگین استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، 1/79 درصد و میانگین استفاده از هر یک از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی (سایت شبکه‌های اجتماعی، ابزارهای وبلاگ، ابزارهای میکروبلگینگ، و ابزارهای ویکی) در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، به ترتیب 1/66، 1/69 و 1/93 درصد برآورد شده است.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش رو به پایین ارزیابی شده است. همچنین، از میان هر یک از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی، ابزارهای

1- کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه اصفهان f.anari@yahoo.com
2- عضو هیأت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه اصفهان af_asemi@yahoo.com
3- عضو هیأت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه خوارزمی riahi@saba.tmu.ac.ir

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

ویکی بیشترین و ابزارهای میکرو بلاگینگ کمترین میزان استفاده را در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران این دانشگاه به خود اختصاص داده اند.

کلید واژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی، اشتراک دانش، کتابداران، کتابخانه دانشگاهی، اصفهان.

مقدمه

حرکت به سوی دانش محوری در دنیای کنونی و رسیدن به برتری رقابتی در سازمان‌ها، اشتراک دانش⁴ را به عنوان یک مقوله مهم مطرح کرده است. به بیانی دیگر، عدم اشتراک دانش در سازمان منجر به بی‌کفایتی در امر مدیریت دانش سازمانی می‌گردد. در بین سازمان‌ها، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی به عنوان محیطی حرفه‌ای و تخصصی، دارای نقش حائز اهمیتی در ایجاد فضایی برای به اشتراک‌گذاری دانش هستند (Jafarzadeh, 2011, 68). در این میان کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی و متخصصان اطلاع‌رسانی وظیفه دارند تا با ایجاد بستری مناسب، زمینه لازم را برای ارتباط و تعامل میان اساتید و دانشجویان فراهم سازند. آن‌ها وظیفه دارند تا علاوه بر سازماندهی و اشاعه دانش موجود در منابع اطلاعاتی، شرایطی را ایجاد نمایند، تا در آن شرایط افراد بتوانند به نحوه شایسته‌ای با یکدیگر در تعامل بوده و به اشتراک دانش بپردازند. علاوه بر این، کتابداران خود نیز بایستی با یکدیگر در تعامل بوده و اطلاعات، تجارب، دیدگاه‌ها، عقاید و دانش خود را با یکدیگر به اشتراک بگذارند تا بتوانند به بهترین نحو پاسخگویی نیاز اطلاعاتی کاربران کتابخانه خود باشند.

حال به منظور افزایش میزان مشارکت و همکاری میان کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی، می‌توان از فناوری اطلاعات در سطح گسترده استفاده نمود. فناوری اطلاعات قابلیت کسب، ذخیره سازی، پردازش، بازیابی و انتقال دانش را دارد و به افراد امکان می‌دهد تا بتوانند بدون محدودیت‌های زمانی و مکانی دانش علمی خود را با یکدیگر به اشتراک بگذارند. ابزارهای مختلفی برای به اشتراک‌گذاری دانش وجود دارد، که افراد می‌توانند با بکارگیری آن‌ها به تولیدات علمی و همکاری‌های دو جانبه بیشتری دست یابند (kamali & bosari, 2011, 58-59). رسانه‌های اجتماعی⁵ از جمله ابزارهایی است که امکان ارائه و تبادل افکار و اندیشه را برای همه اقشار فراهم نموده و به عنوان بستری مناسب جهت همکاری با دیگران و ایجاد زمینه لازم برای به اشتراک‌گذاری دانش و

1- بارتول و سریوستوا (bratol & servistova, 2002) (نقل در حسین قلی زاده و میر کمالی (hossein gholi zadeh & mir kamali, 2010) اشتراک دانش را فرایندی تعریف می‌کنند که کارکنان طی آن دانش و اطلاعات خود را در سراسر سازمان منتشر می‌سازند به نحوی که از طریق آن افراد به صورت متقابل، دانش (ضمنی⁴ و آشکار⁴) خود را مبادله کرده و به طور مشترک دانش جدیدی را خلق می‌نمایند.

⁵ Social Media Tools

اطلاعات آنلاین قرار گرفته است. در واقع هدف نهایی رسانه‌های اجتماعی ایجاد یک جامعه فعال و شبکه دانش است که به واسطه آن افراد می‌توانند به مبادله اطلاعات با ارزش خود بپردازند و بدین ترتیب دیگران را نیز در این اطلاعات سهیم سازند.

در کتابخانه‌های دانشگاهی و دانشکده‌ای نیز ابزارهای رسانه‌های اجتماعی به عنوان یک نمونه جدید و قدرتمندی از ارتباطات به حساب می‌آیند که بستر مناسبی را جهت به اشتراک‌گذاری دانش و زمینه لازم را برای جلب توجه کارمندان و مراجعان کتابخانه فراهم می‌سازند. "این ابزار امکانات و فرصت‌های جدیدی را برای کتابداران به منظور ارائه خدمات بیشتر فراهم آورده‌اند و بنابراین کتابداران می‌توانند از این پدیده نه به عنوان یک رقیب بلکه به عنوان وسیله و ابزاری جهت پویایی حرفه خود استفاده نمایند." (talkhabi, 2011, 4).

از نمونه ابزارهای رسانه‌های اجتماعی می‌توان به ابزارهای شبکه اجتماعی⁶ اشاره نمود که با استفاده از این ابزار کتابداران می‌توانند به ایجاد پروفایل‌های و صفحات شخصی بپردازند و کاربران نیز قادر خواهند بود در این صفحات، نوشته و یا لینک بگذارند. علاوه بر این، با استفاده از این ابزار کتابداران و کاربران یک کتابخانه می‌توانند با پیگیری پروفایل‌ها و صفحات شخصی سایر کتابخانه از برنامه‌ها، فعالیت‌های و مطالب ارائه شده توسط کتابخانه‌های مورد نظر خود مطلع گردند و در کنار آن به ارائه دیدگاه‌ها و نظرات خود در خصوص مطالب ارائه شده بپردازند. در حقیقت، کتابداران بایستی علاوه بر، انجام امور مختلف کتابخانه (نظیر فراهم آوری، سازماندهی و اشاعه اطلاعات موجود در منابع مختلف) نسبت به دیدگاه‌ها، تجارب و عملکرد سایر همکاران خود در خصوص یک موقعیت و یا مسئله خاص مطلع باشند. آگاهی از تازه‌های نشر و دانش جدید موجود در منابع اطلاعاتی نیز از دیگر الزامات حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی است که ابزارهای شبکه‌های اجتماعی قادر به انجام آن خواهد بود. این ابزار نه تنها منجر به انجام بهتر امور مربوط به کتابخانه می‌گردد، بلکه روند به اشتراک‌گذاری دانش و یا هر نوع مبادله اطلاعاتی که به نحوی با عملیات و اهداف یک کتابخانه در ارتباط باشد، تسریع می‌بخشد و به طور قطع، عدم استفاده از این ابزار فرصت‌های بسیاری را در راستای تعاملات کتابخانه‌ای و بهبود عملکرد فعالیت‌های کتابخانه‌ای در پی خواهد داشت. در همین راستا پژوهش‌های مشابهی نیز در داخل و خارج از کشور

⁶ social networking tools

اصطلاح شبکه‌های اجتماعی نخستین بار توسط جی.ای. بارنز در سال ۱۹۵۴ مطرح گردید و از آن زمان به بعد به سرعت به شیوه کلیدی در تحقیقات و مطالعات جامعه‌شناسی مدرن، روانشناسی اجتماعی، مطالعات سازمانی، مدیریت و غیره بدل گشت. روند محبوبیت این گونه جوامع مجازی از سال ۲۰۰۳ و با آغاز به کار سایت فرندستر به اوج رسید تا آنجا که به نوشته بیزنس ویک میزان بازدیدکنندگان این سایت از تعداد مراجعان گوگل هم فراتر رفته است. این سایت‌ها اطلاعات و داده‌ها را از اعضا جمع‌آوری کرده و سپس، این اطلاعات را در صفحات شخصی کاربران ذخیره و در نهایت، این اطلاعات را میان اعضای سایت به اشتراک می‌گذارد (zarati, 2009)

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری
دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

صورت گرفته است که نشان دهنده افزایش میزان توجه پژوهشگران به فناوری وب 2 و رسانه های اجتماعی می باشد. به عنوان مثال، در داخل کشور عنبری (2010, anbari)، در پژوهش خود به بررسی وضعیت شبکه‌های اجتماعی تخصصی وبی فارسی و نقش آن در اشتراک دانش و ارائه الگوی مناسب پرداخته است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که عملکرد شبکه‌های داخلی در رفع نیاز اطلاعاتی کاربران، ترغیب آنان به مشارکت در اشتراک دانش، جلب اعتماد و اطمینان کاربران، تأثیر در ارتقا سطح دانش تخصصی و نقش آن در افزایش تعاملات کاربران، متوسط رو به پایین ارزیابی شده است. مصری نژاد (2011, mesrinezhad)، به امکان سنجی مسایل انسانی در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران در بکارگیری ابزارهای وب 2 پرداخته و میزان آشنایی، میزان استفاده و نگرش کارکنان کتابخانه‌ها را نسبت به بکارگیری ابزارهای وب 2 مورد مطالعه قرار داده است. نتایج پژوهش وی نشان داد که کارکنان کتابخانه‌های دانشگاهی با ابزارهای وب 2 آشنایی دارند و به غیر از پادکست، همه ابزارها در سطح قابل قبولی مورد استفاده قرار می‌گیرند. اسفندیاری مقدم و حسینی شعار (2011, hoseini-shoar & isfandyari-moghadda, 154-181)، در مقاله خود به بررسی میزان آشنایی و استفاده کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی همدان و همچنین شناسایی بهترین امکانات وب 2 جهت ارائه خدمات به کاربران از دیدگاه این کتابداران پرداخته‌اند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که میزان آشنایی کتابداران با امکانات و قابلیت‌های وب 2 در سطح متوسط و میزان استفاده آن‌ها از امکانات و قابلیت‌های وب 2 در سطح متوسط و پایین می‌باشد. تلخابی (2011, talkhabi)، در پژوهشی به بررسی میزان آگاهی، استفاده و نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه صنعتی شریف نسبت به رسانه های اجتماعی- تعاملی وب 2 پرداخته و در نهایت به این نتیجه رسیده است که از میان هفت گروه رسانه های اجتماعی مطرح شده در این پژوهش (شامل ابزارهای شبکه های اجتماعی، ابزارهای بلاگ ها، ابزارهای میکرو بلاگینگ ها، ابزارهای نشانه گذاری اجتماعی، ابزارهای به اشتراک گذاری تصویر و ویدئو و ابزارهای ویدئو کنفرانس) یکی ها بالاترین میزان استفاده و میکرو بلاگینگ ها پایین ترین میزان استفاده را به خود اختصاص داده اند. مرادی، علی پور، صابری، و فلاحتی (2011, moradi, alipour, saberi, & falahati, 107-131)، در مقاله خود به بررسی میزان استفاده از ابزارهای وب 2 در کتابخانه‌های ایران و خاورمیانه و ارتباط بین سن وب سایت‌ها و میزان استفاده از این ابزارها پرداخته‌اند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که میزان استفاده از ابزارهای وب 2 در کتابخانه‌های خاورمیانه و ایران به خصوص از حیث اشاعه و سازماندهی اطلاعات پایین و استقبال بیشتری از ابزارهای اشتراک اطلاعات به خصوص پیام رسان فوری در میان کتابخانه‌ها وجود دارد و در خارج از کشور کونگ لین (2008, cuong linh)، (نقل در اسفندیاری مقدم و حسینی شعار) (2011, hoseini-shoar & isfandyari-moghadda, 154-181)، به بررسی شناسایی کاربردهای وب 2 در کتابخانه‌های استرالیا

پرداخته است. یافته‌های وی نشان می‌دهد که در کل شاخص و میانگین استفاده از وب ۲ در این کتابخانه‌ها پایین می‌باشد. درولا (drula, 2009)، در پژوهش خود به بررسی اشتراک دانش در سایت‌های شبکه‌های اجتماعی پرداخته است. وی برای انجام پژوهش خود به سراغ کاربران شبکه‌های اجتماعی فیس‌بوک، مای اسپس، لینکدین و سایت برچسب‌گذاری⁷ رفته و در نهایت به این نتیجه رسیده است که از میان شبکه‌های اجتماعی، مای اسپس و سایت برچسب‌گذاری چندان مورد استفاده نبوده‌اند و بیشترین استفاده مربوط به سایت‌های فیس‌بوک و لینکدین می‌باشد. اینجبریکستون (ingebricson, 2010)، در طی یک مطالعه موردی به بررسی نقش و تأثیر فناوری یامر در فرایند به اشتراک گذاری دانش در شرکت مشاوره چند ملیتی⁸ پرداخته است. نتایج این پژوهش نشان داد که فناوری یامر و امکانات آن، یک کانال ارتباطی جدید و مؤثری در میان کارمندان این شرکت ایجاد کرده است و به عنوان بستر مناسب، منجر به دسترسی هرچه سریع‌تر کارمندان به دیدگاه‌ها، عقاید و تجربیات سایر همکاران شده است. چیب دراتانی (chaib draa tani, 2010)، در مقاله‌ای با عنوان "بررسی میزان درک کتابداران کتابخانه‌های الجزیره از کاربرد رسانه‌های اجتماعی در کتابخانه" به بررسی میزان استفاده از ابزارهای رسانه اجتماعی در وب سایت کتابخانه‌های الجزیره پرداخته است. نتایج پژوهش وی نشان می‌دهد که هر چند، در بعضی از کتابخانه‌ها از این ابزار استفاده نشده (64 درصد)، اما آمار 51 درصدی استفاده از این ابزار در کتابخانه‌ها، نشان دهنده نگرشی مثبت از سمت کتابداران نسبت به این ابزار می‌باشد. کیم و ابس (kim, & abbas, 2010)، در پژوهشی کارکردهای وب 2 را در کتابخانه‌های دانشگاهی و دانشجویان، بر اساس دیدگاه مدیریت دانش بررسی کرده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که از میان ابزارهای وب 2، ابزارهای آر. اس. اس، و وبلاگ به میزان زیادی در کتابخانه‌های دانشگاهی و ابزارهای برچسب‌گذاری به طور گسترده توسط دانشجویان مورد استفاده قرار گرفته‌اند. لوت، الای، لو و اسماعیل (luyt, ally, low, & ismail, 2010)، در پژوهش خود به بررسی و سنجش میزان درک کتابداران کتابخانه ملی سنگاپور از فناوری‌های یکی پدیا پرداخته‌اند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که همه کتابدارانی که مورد مصاحبه قرار گرفته‌اند، از فناوری‌های یکی پدیا آگاه هستند و بسیاری از کتابداران نیز از این سایت بازدید داشته‌اند و از خدمات آن بهره‌مند شده‌اند. والروس (wahlroos, 2010)، در پایان نامه خود با عنوان "رسانه‌های اجتماعی به عنوان یک فرم از اشتراک دانش سازمانی: یک مطالعه موردی بر روی کارمندان شرکت وارسیلا" به بررسی نقش رسانه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش پرداخته است. نتایج پژوهش وی نشان می‌دهد که عوامل شخصی همچون، میزان استفاده از این ابزار در زندگی شخصی، عوامل سازمانی مانند فعالیت مدیران، همکاران و راهنماهای سازمانی و عوامل فنی همانند

7 tagging sites

8 Multinational Consultancy Company

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

مهارت‌های فنی بر استفاده از رسانه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش تأثیرگذار است. هارینارایانا و راجو (harinarayana and raju, 2010) (نقل در مصری نژاد) (mesrinezhad, 2011)، در پژوهش خود به جنبه‌های بکارگیری ابزارهای وب 2 در وب سایت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی پرداخته و به این نتیجه رسیده است که اکثر کتابخانه دانشگاهی برای اشاعه اخبار و اطلاعات کتابخانه از آر. اس. اس⁹ و وبلاگ استفاده می‌کنند. وانگ و وی (wang, 2011) & wei، در پژوهش خود با عنوان "اشتراک دانش در جامعه ویکی: یک مطالعه تجربی" نقش ابزارهای ویکی را در به اشتراک‌گذاری دانش مورد بررسی قرار داده‌اند. براساس نتایج این تحقیق ابزارهای ویکی، تأثیری مثبت در امر به اشتراک‌گذاری دانش در میان اعضا جامعه پژوهش داشته‌اند و در نهایت سارکار (Sarkar, 2012)، در مقاله خود با عنوان "معرفی پادکست در خدمات کتابخانه: یک مطالعه تحلیلی" با استفاده از روش تحلیل محتوا به بررسی میزان استفاده و انگیزش کتابداران چهار قاره (آمریکای شمالی، اروپا، آسیا و استرالیا) پرداخته است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که، میزان استفاده از این فناوری در مناطق مختلف جغرافیایی متفاوت است، به طوری که میزان استفاده از فناوری پادکست در کتابخانه‌های آمریکای شمالی بیشتر از سایر کتابخانه‌ها می‌باشد و از طرفی میزان تمایل استفاده از فناوری پادکست در بین کتابداران کتابخانه‌های استرالیا بیشتر از سایر کتابخانه‌ها است. با توجه به مطالب یاد شده این گونه می‌توان استنتاج کرده که بیشتر پژوهش‌های داخلی و خارجی انجام شده در این زمینه به امکان سنجی بکارگیری ابزارهای رسانه‌های اجتماعی-تعمالی وب 2 در کتابخانه‌ها و بررسی نگرش و میزان آشنایی و استفاده کتابداران از این ابزار پرداخته‌اند. همچنین، تعداد کمی از پژوهشگران نیز کاربردها و قابلیت‌های این ابزار را در روند به اشتراک‌گذاری دانش در سازمان‌ها مورد بررسی قرار داده‌اند لذا، کمبود تحقیق در این زمینه باعث شد تا در این پژوهش به بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان بپردازیم. در این پژوهش ابزارهای شبکه‌های اجتماعی، به چهار گروه تقسیم شده که به ترتیب عبارتند از: سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، ابزارهای وبلاگ، ابزارهای میکروبلگینگ و ابزارهای ویکی که از میان سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، به فیس بوک¹⁰، لیندکین¹¹، مای اسپیس¹²، نیچر نتورک¹³؛ از میان ابزارهای وبلاگ

⁹ rss

¹⁰ facebook (<http://www.facebook.com>)

فیسبوک توسط شخصی به نام مارک زاکربرگ در چهارم فوریه سال ۲۰۰۴ راه اندازی شد. این شبکه اجتماعی در ابتدا به منظور استفاده در محیط‌های دانشگاهی طراحی گردید و سپس مورد استفاده همه کاربران عمومی قرار گرفت (mayfield, 2011, 14-15).

¹¹ linkedIn (<http://www.linkedin.com>)

بلاگ¹⁴، بلاگر¹⁵، لایوژورنال¹⁶؛ از میان ابزارهای میکروبلاگینگ به توییت¹⁷، یامر¹⁸ و تامبلر¹⁹ و از میان ابزارهای ویکی به گوگل داکيومنت²⁰، ساینس ویکیا²¹ و ویکی‌پدیا²² اشاره شده است.

لینکدین از شبکه اجتماعی مطرح دنیای مجازی است که به کاربران در مدیریت و برقراری ارتباطات آنلاین حرفه‌ای و تجاری کمک می‌نماید. وظیفه اصلی شبکه اجتماعی لینکدین طراحی سایت با هدف اصلی کسب درآمد و توسعه فعالیت‌های تجاری است (mayfield, ۲۰۱۱, ۱۴-۱۵).

¹² myspace (<http://www.myspace.com>)

مای اسپیس از جمله معروف‌ترین و محبوب‌ترین سایت‌های شبکه اجتماعی در دنیاست. تماس مای اسپیس با موسیقیدانان محلی و جلب حمایت آن‌ها و در مجموع روابط همزیستی بین باندها و طرفدارانشان، کمک کرد تا این شبکه اجتماعی روز به روز توسعه یابد (khelghati, 2011, 9-21).

¹³ nature network (<http://network.nature.com>)

نیچرنترک از نمونه شبکه‌های اجتماعی آزاد برای دانشمندان می‌باشد که زمینه لازم را برای بحث و گفتگو میان متخصصین و دانشمندان فراهم نموده است.

¹⁴ scienceblog (<http://scienceblog.com>)

ساینس بلاگ در اگوست 2002 شروع به کار کرده است. این سرویس از یک طرف دربردارنده انتشارات سازمان‌های تحقیقاتی سراسر جهان و از طرف دیگر تشکیل شده از وبلاگ‌هایی که توسط کاربران تهیه شده است.

¹⁵ blogger (<http://blogger.com>)

بلاگر سرویسی است جهت انتشار صفحات وبلاگ که این صفحات می‌توانند به صورت چند کاربره و یا شخصی باشند. این فناوری نخستین بار در سال ۱۹۹۹ توسط شرکت پیرا لیز¹⁵ به وجود آمد. در می 2004، بلاگر به عنوان طرحی بزرگ معرفی گردید، که برای آن قابلیت‌هایی همچون بایگانی و آرشیو صفحات و مطالب موجود در وبلاگ، امکان ارائه دیدگاه‌ها و نظرات و ارسال ایمیل در نظر گرفته شد (The Story of Blogger, 2003)

¹⁶ livejournal (<http://www.livejournal.com>)

لایوژورنال یک ابزار وبلاگ نویسی متعلق به شرکت مدیا سی یو پی¹⁶ است که کار با آن ساده و به عنوان محلی برای نگهداری صفحات وبلاگ، مجلات و یا خاطرات روزانه کاربران اینترنت در نظر گرفته شده است. لایوژورنال یک نرم افزار متن باز یا منبع باز می‌باشد که برای استفاده جامعه مجازی طراحی شده است. (greenall, 2012).

¹⁷ twitter (<http://www.twitter.com>)

توییت کار خود را از جولای سال ۲۰۰۶ آغاز کرد. "توییت یک پروژه است که شرکت اوبویوس 17 در مارس ۲۰۰۶ آن را ایجاد کرد و ابتدا به صورت داخلی مورد استفاده قرار می‌گرفت و از اکتبر 2006 در دسترس همگان قرار گرفت. از طریق این ابزار می‌توان پست‌های وبلاگ را ارسال و از طریق آن اعلام کرد که وبلاگ روزآمد شده است" (asnafi & paktaman, 2009, 86).

¹⁸ yammer (<https://www.yammer.com>)

یامر به عنوان یک شبکه اجتماعی است که در سال 2008 راه اندازی و در سال 2012 به شرکت میکروسافت فروخته شد. این سرویس به منظور برقراری ارتباطات خصوصی در درون سازمان، بین اعضای سازمان و گروه‌های از پیش تعیین شده ایجاد شده است (Ingebricson, 2010).

¹⁹ tumblr (www.tumblr.com)

تامبلر از نمونه میکروبلاگینگ‌ها و متعلق به شرکت تامبلر می‌باشد. این سرویس در 27 آوریل 2007 توسط دیوید کارپ¹⁹ راه اندازی شد. با استفاده از این سرویس کاربران می‌توانند به ارسال مفاهیم چند رسانه‌ای و سایر مفاهیم در شکل و قالب یک وبلاگ کوچک پردازند (karp, 2007).

²⁰ google documents

گوگل داکيومنت یک سرویس وب پایه برای ذخیره داده است که توسط گوگل ارائه شده است. گوگل داکيومنت به کاربران این امکان را می‌دهد که اسناد را به صورت آنلاین در

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

بنابراین پژوهش حاضر، با هدف تعیین میزان استفاده از هر یک از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان همچنین، شناسایی و تعیین نقاط قوت و ضعف جامعه مورد بررسی در استفاده از هر یک از ابزارهای مذکور صورت گرفته است و ادامه سعی شده است تا به سؤالات زیر پاسخ داده شود.

- 1- میزان استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟
 - 2- میزان استفاده از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟
 - 3- میزان استفاده از ابزارهای میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟
 - 4- میزان استفاده از ابزارهای ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟
- لازم به ذکر است که در این پژوهش منظور از به اشتراک‌گذاری دانش هر نوع مبادله اطلاعاتی که به نحوی با عملیات و اهداف کتابخانه در ارتباط باشد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است که به روش پیمایشی و با رویکرد توصیفی انجام شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از فنون آماری مختلف مانند توزیع فراوانی داده‌ها، درصد و ارائه میانگین استفاده شده است.

جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه کتابداران شاغل در دانشگاه اصفهان تشکیل داده است که ایشان در کتابخانه‌های دانشکده‌ای این دانشگاه، کتابخانه خوابگاه و کتابخانه مرکزی مشغول به کار بوده و در زمان انجام تحقیق تعداد آن‌ها در مجموع 70 نفر بوده است. لذا، با توجه به محدود بودن جامعه پژوهش، نمونه‌گیری انجام نشد و نمونه برابر کل جامعه است.

در این پژوهش به منظور گردآوری اطلاعات و فراهم آوردن پیشینه پژوهش مرتبط با موضوع و شناسایی کلیه ابزارهای رسانه‌های اجتماعی از

محیطی شبیه به ورد میکروسافت ایجاد یا ویرایش کنند Getting to know Google Docs: System (requirements, 2002).

²¹ sciencewikia (<http://science.wikia.com>)

²² wikipedia (<http://www.wikipedia.org>)

از مشهورترین ویکی‌ها، می‌توان به دانشنامه آزاد ویکی‌پدیا اشاره نمود که در سال ۲۰۰۱ به وسیله جیمی ولز و لری سینگر 22 راه‌اندازی شد (mowlaei 2010, 48-53). ویکی‌پدیا یک دایره‌المعارف تحت وب می‌باشد که می‌تواند توسط کاربرانی که در آن ثبت نام کرده‌اند ویرایش، اصلاح و تکمیل گردد.

روش کتابخانه ای و به منظور، گردآوری داده ها جهت دستیابی به اهداف پژوهش و پاسخ به سؤالات این تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. پرسشنامه شامل 13 سؤال می باشد که به ترتیب توزیع و تکمیل پرسشنامه ها در میان کتابداران دانشگاه اصفهان هم با مراجعه حضوری به کتابخانه های دانشکده ای و بخش های مختلف کتابخانه مرکزی این دانشگاه و هم به صورت آن لاین و تحت وب انجام گرفت و در مجموع 51 پرسشنامه گردآوری گردید. تجزیه و تحلیل داده ها در سطح آمار توصیفی ارائه شده است.

روایی پرسشنامه، بر اساس مشاهدات پژوهشگر، و نیز مشورت با اساتید راهنما و مشاور تأیید شد و به منظور تعیین روایی صوری پرسشنامه (ساختاری و محتوایی) دیدگاه پنج تن از متخصصین و صاحب نظران این حوزه مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت و اعتبار آن از نظر ساختار سوالات، ارتباط با هدف، جمله بندی، سنجیده و پرسشنامه در موارد مورد نیاز رفع ابهام و ویرایش گردید. همچنین جهت سنجش پایایی پرسشنامه در این پژوهش از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که میزان آن برای پرسشنامه تحقیق حاضر 0/979 بدست آمد.

یافته های پژوهش

در این بخش، یافته ها و نتایج مربوط به سؤال ها و فرضیه های پژوهش، به ترتیب ارائه می شود.

پاسخ سؤال اول: میزان استفاده از سایت های شبکه های اجتماعی در به اشتراک گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟

به منظور بررسی میزان استفاده از سایت های شبکه های اجتماعی در به اشتراک گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، 4 سوال در پرسشنامه مطرح شد که این سؤالات به ترتیب مربوط به سایت های شبکه های اجتماعی (فیس بوک، لیندکین، مای اسپیس، و نیچر نتورک) می باشد. برای رسیدن به نتیجه کلی از نظرات پاسخ دهندگان در مورد میزان استفاده از سایت های شبکه های اجتماعی در روند به اشتراک گذاری دانش در کتابداران دانشگاه اصفهان، میانگین این 4 سؤال پرسشنامه به عنوان نظر کلی پاسخ دهندگان قرار گرفت. در جدول (1) نتایج توصیفی شامل فراوانی و میانگین نظر پاسخ دهندگان در مورد میزان استفاده از سایت های شبکه های اجتماعی در به اشتراک گذاری دانش توسط کتابداران این دانشگاه ارائه شده است.

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

جدول (1) فراوانی و میانگین متغیر مربوط به استفاده از سایت‌ها شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش

نام متغیر	فراوانی	میانگین
میزان استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش	51	1/66

همچنین در جدول (2) نتایج توصیفی شامل فراوانی، درصد فراوانی و میانگین مربوط به میزان استفاده از هر یک از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان نشان داده شده است.

جدول (2) فراوانی، درصد فراوانی و میانگین مربوط به میزان استفاده از هر یک از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

سایت‌های شبکه‌های اجتماعی	توزیع فراوانی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
Facebook	فراوانی	23	14	8	6	0	1/94
	درصد	45/1%	27/5%	15/7%	11/8%	0%	
Linkedin	فراوانی	29	15	3	4	0	1/65
	درصد	56/9%	29/4%	5/9%	7/8%	0%	
My space	فراوانی	29	16	2	4	0	1/63
	درصد	56/9%	31/4%	3/9%	7/8%	0%	
Nature network	فراوانی	31	15	2	3	0	1/55
	درصد	60/8%	29/4%	3/9%	5/9%	0%	

مطابق با جدول (1) میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش با میانگین 1/66 کمتر از حد متوسط و رو به پایین ارزیابی شده است. بر اساس یافته‌های حاصل از جدول (2) نیز میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از هر یک از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی (فیس‌بوک با میانگین 1/94، لیندکین با میانگین 1/65، مای اسپیس با میانگین 1/63 و نیچر نتورک با میانگین 1/55) کمتر از حد متوسط و رو به پایین بدست آمده است. همچنین بر اساس یافته‌های حاصل از جدول (2) از میان سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، فیس‌بوک با میانگین 1/94 بیشترین و نیچر نتورک با میانگین 1/55 کمترین میزان استفاده را روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص دادند.

پاسخ سؤال دوم: میزان استفاده از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟

به منظور بررسی میزان استفاده از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، 3 سؤال در پرسشنامه مطرح شد که این سؤالات به ترتیب مربوط به ابزارهای وبلاگ (ساینس بلاگ، بلاگر و لایوژورنال) می‌باشد. برای رسیدن به نتیجه کلی از نظرات پاسخ دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای وبلاگ در روند به اشتراک‌گذاری دانش در بین کتابداران این دانشگاه، میانگین این 3 سؤال پرسشنامه به عنوان نظر کلی پاسخ دهندگان قرار گرفت. در جدول (3) نتایج توصیفی شامل فراوانی و میانگین نظر پاسخ دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش توسط کتابداران این دانشگاه ارائه شده است.

جدول (3) فراوانی و میانگین متغیر مربوط به میزان استفاده از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش

نام متغیر	فراوانی	میانگین
میزان استفاده از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش	51	1/69

همچنین در جدول (4) نتایج توصیفی شامل فراوانی، درصد فراوانی و میانگین مربوط به میزان استفاده از هر یک از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان نشان داده شده است.

جدول (4) فراوانی، درصد فراوانی و میانگین مربوط به میزان استفاده از هر یک از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

ابزارهای وبلاگ	توزیع فراوانی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
Scinceblog	فراوانی	30	12	6	3	0	1/65
	درصد	58/8%	23/5%	11/8%	5/9%	0%	
Blogger	فراوانی	28	14	3	5	1	1/76
	درصد	54/9%	27/5%	5/9%	9/8%	2%	
LiveJournal	فراوانی	30	13	3	5	0	1/66
	درصد	58/8%	25/5%	5/9%	9/8%	0%	

بر اساس جدول (3) میانگین استفاده از ابزارهای وبلاگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان 1/69 بوده و از حد متوسط کمتر است که این نشان از استفاده کم کتابداران این دانشگاه از ابزارهای وبلاگ در روند به اشتراک‌گذاری دانش می‌باشد. بر اساس یافته‌های جدول (4) نیز میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

هر یک از ابزارهای وبلاگ (ساینس بلاگ با میانگین 1/65، بلاگر با میانگین 1/76، لایوژورنال با میانگین 1/66) کمتر از حد متوسط و رو به پایین ارزیابی شده است. همچنین بر اساس یافته‌های حاصل از جدول (4) از میان ابزارهای وبلاگ، بلاگر با میانگین 1/76 و ساینس بلاگ با میانگین 1/65 به ترتیب بیشترین و کمترین میزان استفاده را در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص داده اند.

پاسخ سؤال سوم: میزان استفاده از ابزاری میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟

به منظور بررسی میزان استفاده از ابزارهای میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، 3 سؤال در پرسشنامه مطرح شد که این سؤالات به ترتیب مربوط به ابزارهای میکرو بلاگینگ (توییت، یامر و تامبلر) می باشد. برای رسیدن به نتیجه کلی از نظرات پاسخ دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای میکرو بلاگینگ در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، میانگین این 3 سؤال به عنوان نظر کلی پاسخ دهندگان قرار گرفت. در جدول (5) نتایج توصیفی شامل فراوانی و میانگین نظر پاسخ دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری توسط کتابداران این دانشگاه ارائه شده است.

جدول (5) فراوانی و میانگین متغیر مربوط به میزان استفاده از ابزارهای میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری دانش

نام متغیر	فراوانی	میانگین
میزان استفاده از ابزارهای میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری دانش	51	1/64

همچنین در جدول (6) نتایج توصیفی شامل فراوانی، درصد فراوانی و میانگین مربوط به میزان استفاده از هر یک از ابزارهای میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان نشان داده شده است.

جدول (6) فراوانی، درصد فراوانی و میانگین سؤالات مربوط به میزان استفاده از هر یک از ابزارهای میکرو بلاگینگ در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

ابزارهای میکرو بلاگینگ	توزیع فراوانی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
Twitter	فراوانی	27	14	5	5	0	1/76
	درصد	52/9%	27/5%	9/8%	9/8%	0%	

1/55	0	3	3	13	32	فراوان ی	Yammer
	%0	%5/9	%5/9	%25/5	%62/7	درصد	
1/61	0	5	1	14	31	فراوان ی	Tumbler
	%0	%9/8	%2	%27/5	%60/8	درصد	

مطابق با جدول (5) میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از ابزارهای میکرو بلاگینگ در روند به اشتراک گذاری دانش با میانگین 1/64 کمتر از حد متوسط و رو به پایین ارزیابی شده است. بر اساس یافته‌های حاصل از جدول (6) میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از هر یک از ابزارهای میکرو بلاگینگ (تویتر با میانگین 1/76، یامر با میانگین 1/55 و تامبلر با میانگین 1/61) کمتر از حد متوسط و رو به پایین می‌باشد. همچنین بر اساس یافته‌های حاصل از جدول (6) از میان ابزارهای میکرو بلاگینگ، تویتر با میانگین 1/76 و یامر با میانگین 1/55 ترتیب بیشترین و کمترین میزان استفاده را در روند به اشتراک گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص داده‌اند.

پاسخ سؤال چهارم: میزان استفاده از ابزاری ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟

به منظور بررسی میزان استفاده از ابزارهای ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، 3 سؤال در پرسشنامه مطرح شد که این سؤالات به ترتیب مربوط به ابزارهای ویکی (گوگل داکيومنت، ساینس ویکیا و ویکی‌پدیا) می‌باشد. برای رسیدن به نتیجه کلی از نظرات پاسخ‌دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای ویکی در روند به اشتراک‌گذاری دانش در کتابداران دانشگاه اصفهان میانگین این 3 سؤال پرسشنامه به عنوان نظر کلی پاسخ‌دهندگان قرار گرفت. در جدول (7) نتایج توصیفی شامل فراوانی و میانگین نظر پاسخ‌دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش توسط کتابداران این دانشگاه ارائه شده است.

جدول (7) فراوانی و میانگین متغیر مربوط به میزان استفاده از ابزارهای ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش

نام متغیر	فراوانی	میانگین
میزان استفاده از ابزارهای ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش	51	1/93

همچنین در جدول (8) نتایج توصیفی شامل فراوانی، درصد فراوانی و میانگین مربوط به میزان استفاده از هر یک از ابزارهای ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان نشان داده شده است.

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

جدول (8) فراوانی، درصد فراوانی و میانگین مربوط به میزان استفاده از هر یک از ابزارهای ویکی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

ابزارهای ویکی	توزیع فراوانی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
Google Documents	فراوانی	26	12	3	8	2	1/98
	درصد	%51	%23/5	%5/9	%15/7	%3/9	
ScienceWikia	فراوانی	27	14	4	6	0	1/78
	درصد	%52/9	%27/5	%7/8	%11/8	%0	
Wikipedia	فراوانی	24	13	3	10	1	2/04
	درصد	%47/1	%25/5	%5/9	%19/6	%2	

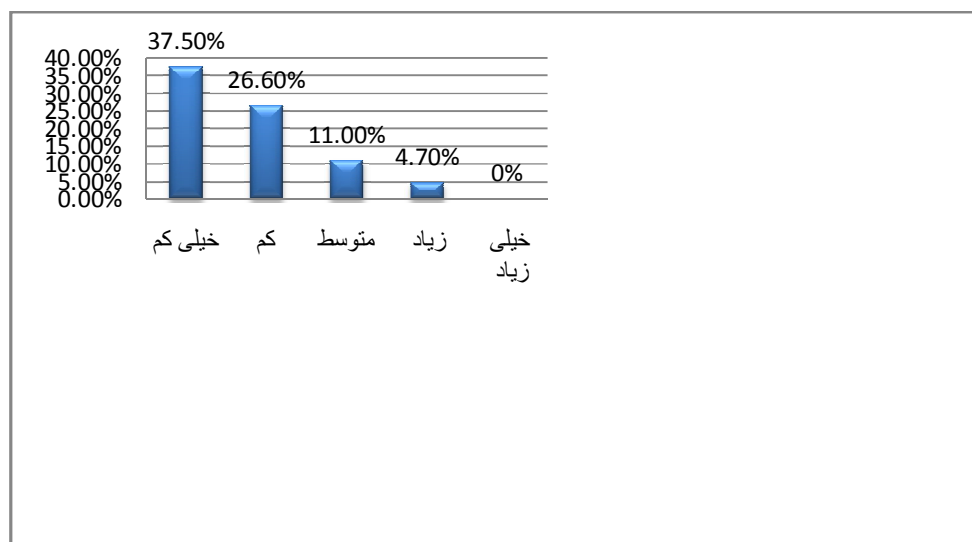
مطابق با جدول (7) میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از ابزارهای ویکی در روند به اشتراک‌گذاری دانش با میانگین 1/93 کمتر از حد متوسط و رو به پایین ارزیابی شده است. بر اساس یافته‌های حاصل از جدول (8) نیز میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از هر یک از ابزارهای ویکی (گوگل داکيومنت با میانگین 1/98، ساینس ویکیا با میانگین 1/78 و ویکی‌پدیا با میانگین 2/04) کمتر از حد متوسط و رو به پایین می‌باشد. همچنین، بر اساس یافته‌های حاصل از جدول (8) از میان ابزارهای ویکی، ویکی‌پدیا با میانگین 2/04 و ساینس ویکیا با میانگین 1/78 به ترتیب بیشترین و کمترین میزان استفاده را در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص داده‌اند.

سؤال اصلی تحقیق: میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان تا چه حد است؟

همان گونه که قبلاً نیز بیان گردید، جهت بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، 13 سؤال در پرسشنامه مطرح شد و نظرات پاسخ‌دهندگان در قالب طیف لیکرت جمع‌آوری گردید و سپس میانگین این 13 سؤال پرسشنامه به عنوان نظر کلی پاسخ‌دهندگان قرار گرفت. در جدول (9) فراوانی و درصد فراوانی و میانگین نظر پاسخ‌دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان ارائه شده است.

جدول (9) فراوانی، درصد فراوانی و میانگین نظر پاسخ‌دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش

میانگین	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش
1.79	0	3	7	17	24	فراوانی
	%0	%4/7	%11	%26/6	%37/5	درصد فراوانی

شکل (1) نمودار ستونی نظر پاسخ دهندگان در مورد میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش

بر اساس یافته‌های جدول (9) بیشتر کتابداران دانشگاه اصفهان میزان استفاده خود از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی را در روند به اشتراک‌گذاری دانش با سایر کتابداران این دانشگاه، کم و بسیار کم دانسته‌اند و بر اساس میانگین ارائه شده در همان جدول می‌توان این گونه نتیجه گرفت که میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان با میانگین 1/79 کمتر از حد متوسط و رو به پایین ارزیابی شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش بیانگر آن است که میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش کمتر از حد متوسط و پایین ارزیابی شده که از این نظر پژوهش حاضر با پژوهش اسفندیاری مقدم و حسینی شعار (isfandyari-moghadda & hoseini-shoar, 2011)، چیب داراتی (chaib draa tani, 2010) و کونگ لین (cuong linh, 2008) همخوانی دارد. اسفندیاری مقدم و حسینی شعار (isfandyari-moghadda & hoseini-shoar, 2011)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که میزان استفاده کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی همدان از امکانات و قابلیت‌های وب 2 در سطح متوسط و پایین می‌باشد، نتایج پژوهش چیب داراتی (chaib draa tani, 2010) حاکی از آن است که میزان استفاده از ابزارهای رسانه‌های اجتماعی در کتابخانه‌های مورد بررسی ضعیف و رو به پایین و نتایج حاصل از پژوهش کونگ لین (cuong linh, 2008) نیز نشان می‌دهد که در کل شاخص و میانگین استفاده از وب 2 در کتابخانه‌های دانشگاهی استرالیا پایین می‌باشد.

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

همچنین یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که از میان ابزارهای شبکه‌های اجتماعی به ترتیب ابزارهای ویکی و ابزارهای میکرو بلاگینگ بیشترین و کمترین میانگین استفاده را در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص داده‌اند. که نتیجه این قسمت از پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش تلخابی (talkhabi, 2011) همخوانی دارد. این محقق در پژوهش خود به این نتیجه رسیده است که ابزارهای شبکه‌های اجتماعی و ابزارهای میکرو بلاگینگ در چرخه تحقیقات دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف چندان سودمند نبوده در حالی که دانشجویان این دانشگاه به خوبی از ابزارهای ویکی در چرخه تحقیقات خود استفاده کرده‌اند. همچنین بر اساس یافته‌های حاصل از پژوهش وانگ و وی (wang, & wei, 2011) ابزارهای ویکی، تأثیری مثبت در روند به اشتراک‌گذاری دانش در میان اعضا جامعه مورد بررسی داشته‌اند. همان‌گونه که نتایج پژوهش لوت، لای، لو و اسماعیل (luyt, ally, low, & ismail, 2010) نیز نشان می‌دهد، همه کتابدارانی که مورد مصاحبه قرار گرفته‌اند، از فناوری ویکی پدیا آگاه هستند و بسیاری از کتابداران نیز از این سایت بازدید داشته‌اند و از خدمات آن بهره‌مند شده‌اند. مطابق با یافته‌های دیگر حاصل از پژوهش حاضر، از میان سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، فیس بوک بیشترین و نیچر نتورک کمترین میزان استفاده را در میان کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص داده‌اند که نتایج حاصل از این قسمت از پژوهش با نتایج درولا (drula, 2009) هم‌خوانی دارد. وی در مقاله خود، اشتراک‌گذاری دانش را در شبکه‌های اجتماعی مورد بررسی قرار داده است، و به این نتیجه رسیده است که فیس‌بوک و لینکدین بیشترین استفاده را در امر به اشتراک‌گذاری دانش و مای‌اسیسی کمترین میزان استفاده را در میان کاربران رومانی شبکه‌های اجتماعی به خود اختصاص داده است. چیب درا تانی (chaib draa tani, 2010) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیده است که در میان ابزارهای رسانه‌های اجتماعی توئیتر و فیس بوک بیشترین استفاده را در میان کتابداران کتابخانه الجزیره به خود اختصاص داده‌اند. همچنین نتایج دیگر پژوهش حاضر نشان دهنده آن است که از میان ابزارهای وبلاگ، بلاگر بیشترین و ساینس بلاگ کمترین میزان استفاده را در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص داده‌اند که نتایج این قسمت از پژوهش نیز با نتایج کیم و ابس (kim, & abbas, 2010) هم‌خوانی دارد. همان‌گونه که قبلاً نیز بیان گردید این افراد در پژوهش خود، کارکردهای وب 2 را در کتابخانه‌های دانشگاهی و در میان دانشجویان، بر اساس دیدگاه مدیریت دانش مورد بررسی قرار دادند و در نهایت به این نتیجه رسیده‌اند که از میان ابزارهای وب 2، وبلاگ‌ها به میزان زیادی در کتابخانه‌های دانشگاهی مورد استفاده قرار گرفته‌اند. علاوه بر این، نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که از میان ابزارهای میکرو بلاگینگ به ترتیب توئیتر و یامر بیشترین و کمترین میزان استفاده را در بین کتابداران دانشگاه اصفهان به خود اختصاص

داده اند که نتایج حاصل از این بخش از تحقیق از یک طرف با پژوهش چیب درا تانی (chaib draa tani, 2010) همسو و از طرفی با نتایج به دست آمده در پژوهش اینجبریکسون (Ingebricson, 2010) نا همسو است. او در پژوهش خود به این نتیجه رسیده است که اکثریت کارمندان شرکت مشاوره چند ملیتی از فناوری‌های امر برای اشتراک‌گذاری دانش خود با دیگران استفاده کرده و از آن به عنوان یک کانال ارتباطی جدید یاد می‌کنند و در نهایت یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که از میان ابزارهای ویکی به ترتیب بیشترین و کمترین میزان استفاده در میان کتابداران دانشگاه اصفهان مربوط به سایت ویکی‌پدیا و ساینس ویکی می‌باشد که بر اساس یافته‌های حاصل از تحقیق لوت، الی، لو و اسماعیل (luyt, ally, low, & ismail, 2010) نیز که در مقاله خود میزان درک کتابداران کتابخانه ملی سنگاپور را از فناوری ویکی‌پدیا مورد بررسی قرار داده‌اند، اکثریت کتابداران کتابخانه ملی سنگاپور از ویکی‌پدیا آگاه هستند و از آن برای انجام امور کتابخانه بهره‌مند می‌شوند.

حال با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش و با توجه به اینکه که در حال حاضر میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی به منظور اشتراک دانش و تبادل اطلاعات با سایر همکاران پایین‌تر از حد متوسط و رو به پایین ارزیابی شده، پیشنهاداتی بدین شرح ارائه می‌گردد:

1. برگزاری دوره‌های آموزشی و ضمن خدمت متناسب با کارکنان کتابخانه به منظور معرفی این ابزار و آموزش نحوه استفاده کاربردی و حرفه‌ای از آن‌ها؛
 2. فراهم آوری زیرساخت‌های فناوری، فرهنگی و آموزشی توسط مدیران، برنامه‌ریزان و مسئولان کتابخانه به منظور ایجاد بستری مناسب برای اشتراک‌گذاری دانش در لایه‌های مختلف سازمانی؛
 3. تدوین خط‌مشی مناسب در راستای فراهم آوری زیرساخت تکنولوژیکی لازم به منظور اشتراک دانش در بین کارمندان کتابخانه (بر اساس نتایج این پژوهش)؛
 4. انجام پژوهشی جهت بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی سایر استان‌ها؛
- انجام پژوهشی به منظور تعیین دیدگاه دانشجویان و اساتید، نسبت استفاده از این ابزار در وب‌سایت کتابخانه دانشگاه اصفهان؛
 - انجام پژوهشی جامع به منظور بررسی علل عدم آگاهی، عدم استفاده و یا استفاده کم کتابداران دانشگاه اصفهان از ابزارهای رسانه‌های اجتماعی در انجام امور کتابخانه.

بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان

تشکر و قدردانی

پس از حمد و سپاس از خداوند متعال، وظیفه خود میدانم از اساتید بزرگواری که از محضر مبارکشان کسب فیض نموده ام و در تمام مراحل این پژوهش از هیچ کمکی دریغ نوزیدند، تشکر نمایم.

منابع

- Anbari A. M. (2010). *Survey of Specialized Farsi online social networks and its role in knowledge management and suggest an applicable model*. Master's Thesis, LIS department Islamic Azad University Science and Research Branch, Tehran.[in Persian]
- Asnafi A.M.; Pakdaman M. (2009,September). Using of twitter in libraries. *Ketabmah(koliat)*,(86), 86-89. [in Persian]
- Chaib D. T. B. (2010). Towards a visibility of Algerian libraries in social media era. *Paper presented at the Congrès annuel de l'IFLA*, Stockholm.
- Drula, G. (2009). SHARING KNOWLEDGE INSIDE SOCIAL NETWORK SITES. *Lex et Scientia*, (16), 463-473. Retrieved: May 14, 2012, from doaj Available at: <http://www.doaj.org/doaj?func=abstract&id=501833>.
- [Getting to know Google Docs: System requirements](#) (2002). Retrieved October 11, 2012, from en.wikipedia, Available at: http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Docs.
- Greenall R (2012). [LiveJournal: Russia's unlikely internet giant](#). Retrieved October 12, 2012, from en.wikipedia, Available at: <http://en.wikipedia.org/wiki/LiveJournal>.
- Hossein Gholi Zadeh R. ; Mir Kamali M. (2010). Key Affecting Factors on Knowledge Sharing: Case study- Ferdowsi University (Faculty of Educational Sciences and Psychology). *Hagher Education*,3(1), 61-78. Retrieved: May 15, 2012, Available at: <http://www.magiran.com/view.asp?type=pdf&ID=850773>[in Persian]
- Ingebrierson D.T. (2010). *Corporate Micro-blogging: A Case Study on How Yammer Affects Knowledge Sharing in a Multinational Consultancy Company*. University of Oslo. Retrieved: May 18, 2012, from duo.uio, Available at: <http://www.duo.uio.no/sok/work.html?WORKID=105956>
- Isfandyari-Moghadda A.; Hoseini-Shoar, M. (2011). Familiarity and use of Web 2.0 tools among librarians working at Hamedan academic libraries. *Library and Information Science*, 14(1), 154-181.[in Persian]
- Jafarzadeh kermani Z.(2011, november). Knowledge Management in Higher Education. *Communication Management*, (18), 68[inpersian]
- khelghati M. (2011,march).The emergence and evolution of social networks. *Sooremehr*, (1),9-21. Retrieved: october 15, 2012, Available at:<http://www.magiran.com/viewpdf.asp?no=1>[inpersian]
- Kamali T.; Bosari R. (2011, november). Factor that influenc knowledge sharing behavior in researcher. *Communication Management*, (18), 58-59[in Persian]
- [Karp D. \(2007\). I'm SO thrilled with the Tumblr launch. Time to get dinner!](#) . Retrieved October 11, 2012, from en.wikipedia, Available at: <http://en.wikipedia.org/wiki/Tumblr>
- Kim Y.M.; Abbas J. (2010). Adoption of Library 0/2 Functionalities by Academic Libraries and Users: A Knowledge Management Perspective, *School of Library and Information Studies*,36 (3), 211-218.

- Luyt B.; Ally Y.; Low N.H.; Ismail N. B. (2010). Librarian Perception of Wikipedia: Threats or Opportunities for Librarianship?. *Libri*,1 (60), 57-64. Retrieved: May 15, 2012, from mendeley, Available at: <http://www.mendeley.com/research/librarian-perception-wikipedia-threats-opportunities-librarianship/>.
- Mayfield A. (2011). *What is Social Media*. (Mohammad Mahdi Mowlaei, Translator). Retrieved October 11, 2012, Available at: <http://www.medianews.ir/fa/2009/05/07/what-is-social-media.html>
- Mesrinezhad F. (2011). *Human Feasibility of Using Web 2.0 Tools in Academic Library Websites of Iran*. Master's Thesis, Isfahan University, Isfahan.
- Moradi sh.; Alipour O.; Saberi M.; Falahati A. (2011). Web 2 applications in the academic libraries of Middle East countries. *Library and Information Science*, 14(2), 107-131.
- Mowlaei M.M.,(2010). Wiki and new generation of book. *Sooremehr*, (1), 48-57. Retrieved October 15, 2012, Available at: <http://www.magiran.com/view.asp?Type=pdf&ID=487319&l=fa>
- Sarkar T. E. (2012). Introducing podcast in library service: an analytical stud. *VINE*, 2 (42), 191-213. Retrieved: May 15, 2012, from emeraldinsight, Available at: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=03055728&volume=42&issue=2&articleid=17031646&show=html&PHPSESSID=855u48gt7lu07oeooh8tffemgl>
- Talkhabi A. A. (2011). *A Survey to Evaluate The Rate of Awareness and use of Social Media by Postgraduate Student of Sharif University of Technology in Their research*. Master's Thesis, Isfahan University, Isfahan[in Persian]
- The Story of Blogger* (2003).. Retrieved October 12, 2012, from en.wikipedia, Available at: <http://en.wikipedia.org/wiki/Blogger>
- Van Zyl A. S. (2009). The impact of Social Networking 2. 0 on organizations. *The Electronic Library*, 27 (6), 906-918 .
- Wahlroos J.k. (2010). *SOCIAL MEDIA AS A FORM OF ORGANIZATIONAL KNOWLEDGE SHARING: A Case Study on Employee Participation at Wärtsilä*. Master's Thesis, University of Helsinki, Helsinki. Retrieved: October 3, 2011, from helda.helsinki Available at:<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/24624/Thesis.Johanna.Wahlroos.pdf?sequence=1>
- Wang W.T.; Wei Z.H. (2011). Knowledge sharing in wiki communities: an empirical. study. *Online Information Review*,5 (35) , 799 – 820. Retrieved: May 15, 2012, from emeraldinsight, Available at: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1953777>
- Zarati M. (2009,June). Introduction of web2.0 technology. *SientificCommunication*. 12(1). Retrieved: May 14, 2012 Available at: http://ejournal.irandoc.ac.ir/browse.php?a_code=A-10-1-20